

Manisha Panchakam

Sanskrit · Devanagari source script · Latin rendering available

मनीषापञ्चकं

अन्नमयादन्नमयमथवा चैतन्यमेव चैतन्यात् ।

यतिवर दूरीकर्तुं वाञ्छसि किं ब्रूहि गच्छ गच्छेति ॥

प्रत्यग्वस्तुनि निस्तरङ्गसहजानन्दावबोधाम्बुधौ

विप्रोऽयं श्वपचोऽयमित्यपि महान्कोऽयं विभेदभ्रमः ।

किं गङ्गाम्बुनि बिम्बितेऽम्बरमणौ चाण्डालवीथीपयः

पूरे वाऽन्तरमस्ति काञ्चनघटीमृत्कुम्भयोर्वाऽम्बरे ॥

जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिषु स्फुटतरा या संविदुज्जृम्भते

या ब्रह्मादिपिपीलिकान्ततनुषु प्रोता जगत्साक्षिणी ।

सैवाहं न च दृश्यवस्त्विति दृढप्रज्ञापि यस्यास्ति चे-

च्चाण्डालोऽस्तु स तु द्विजोऽस्तु गुरुरित्येषा मनीषा मम ॥१॥

manīṣāpañcakam

annamayādannamayamathavā caitanyameva caitanyāt |

yativara dūrīkartuṃ vāñchasi kiṃ brūhi gaccha gaccheti ||

pratyagvastuni nistarāṅgasahajānandāvabodhāmbudhau

vipro'yaṃ śvapaco'yamityapi mahānko'yaṃ vibhedabhramah |

kiṃ gaṅgāmbuni bimbite'mbaramaṇau cāṇḍālavīthīpayah

pūre vā'ntaramasti kāñcanaghaṭīmṛtkumbhayorvā'mbare ||

jāgratsvapnasuṣuptiṣu sphuṭatarā yā saṃvidujjṛmbhate

yā brahmādipipīlikāntatanuṣu protā jagatsākṣiṇī |

saivāhaṃ na ca dr̥śyavastviti dr̥ḍhaprajñāpi yasyāsti ce-

ccāṇḍālo'stu sa tu dvijo'stu gururityeṣā manīṣā mama ||1||

ब्रह्मैवाहमिदं जगच्च सकलं चिन्मात्रविस्तारितं
सर्वं चैतदविद्यया त्रिगुणयाऽशेषं मया कल्पितम् ।
इत्थं यस्य दृढा मतिः सुखतरे नित्ये परे निर्मले
चाण्डालोऽस्तु स तु द्विजोऽस्तु गुरुरित्येषा मनीषा मम ॥२॥

brahmaivāhamidaṃ jagacca sakalaṃ cinmātravistāritaṃ
sarvaṃ caitadavidyayā triguṇayāśeṣaṃ mayā kalpitaṃ |
itthaṃ yasya dṛḍhā matiḥ sukhatare nitye pare nirmale
cāṇḍālo'stu sa tu dvijo'stu gururityeṣā manīṣā mama ||2||

शश्वन्नश्वरमेव विश्वमखिलं निश्चित्य वाचा गुरो-
नित्यं ब्रह्म निरन्तरं विमृशता निर्व्याजशान्तात्मना ।
भूतं भाति च दुष्कृतं प्रदहता संविन्मये पावके
प्रारब्धाय समर्पितं स्ववपुरित्येषा मनीषा मम ॥३॥

śaśvannaśvameva viśvamakhilaṃ niścitya vācā guro-
rnityaṃ brahma niranteraṃ vimṛśatā nirvyājaśāntātmanā |
bhūtaṃ bhāti ca duṣkṛtaṃ pradahatā saṃvinmaye pāvake
prārabdhāya samarpitaṃ svavapurityeṣā manīṣā mama ||3||

या तिर्यङ्नरदेवताभिरहमित्यन्तः स्फुटा गृह्यते
यद्भासा हृदयाक्षदेहविषया भान्ति स्वतोऽचेतनाः ।
तां भास्यैः पिहितार्कमण्डलनिभां स्फूर्तिं सदा भावय-
न्योगी निर्वृतमानसो हि गुरुरित्येषा मनीषा मम ॥४॥

yā tiryāṇnaradevatābhirahamityantaḥ sphuṭā grhyate
yadbhāsā hṛdayākṣadehaviṣayā bhānti svato'cetanāḥ |
tāṃ bhāsyaiḥ pihitārkamaṇḍalanibhāṃ sphūrtiṃ sadā bhāvaya-
nyogī nirvṛtamānaso hi gururityeṣā manīṣā mama ||4||

यत्सौख्याम्बुधिलेशलेशत इमे शक्रादयो निर्वृता
यच्चित्ते नितरां प्रशान्तकलने लब्ध्वा मुनिनिर्वृतः ।
यस्मिन्नित्यसुखाम्बुधौ गलितधीर्ब्रह्मैव न ब्रह्मविद्
यः कश्चित्स सुरेन्द्रवन्दितपदो नूनं मनीषा मम ॥५॥

yatsaukhyāmbudhileśaleśata ime śakrādayo nirvṛtā
yaccitte nitarāṃ praśāntakalane labdhvā munirnirvṛtaḥ |
yasminnityasukhāmbudhau galitadhīrbrahmaiva na brahmavid
yaḥ kaścitsa surendravanditapado nūnaṃ manīṣā mama ||5||

दासस्तेऽहं देहदृष्ट्याऽस्मि शंभो
जातस्तेऽशो जीवदृष्ट्या त्रिदृष्टे ।
सर्वस्याऽऽत्मन्नात्मदृष्ट्या त्वमेवे-
त्येवं मे धीर्निश्चिता सर्वशास्त्रैः ॥

॥इति श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ मनीषापञ्चकं संपूर्णम् ॥

dāsaste'haṃ dehadṛṣṭyā'smi śaṃbho
jātastem'so jīvadṛṣṭyā tridṛṣṭe |
sarvasyā'tmannātmadrṛṣṭyā tvameve-
tyevaṃ me dhīrniścītā sarvaśāstraiḥ ||

||iti śrīmacchaṅkarabhagavataḥ kṛtau manīṣāpañcakam saṃpūrṇam ||

Source & edition

Complete selected Sanskrit Wikisource poem block; source opening/closing lines and spellings are preserved. Segment grouping is added for reading. No English meaning is supplied for this edition.

Sanskrit Wikisource contributors (transcription); classical composition attribution recorded separately. मनीषापञ्चकम्, revision 329157. CC BY-SA 4.0.

The source spellings are retained. Reading blocks and the Latin rendering help you follow the text; these adaptations are also CC BY-SA4.0.

